

Hosszú távú regionális konvergencia vizsgálata a V4 országok monetáris politikájának tükrében

Gyula
2013. 09. 27.

Tartalomjegyzék

- 1. Témaválasztás indoklása.**
- 2. Szakirodalmi előzmények.**
- 3. Módszertan.**
- 4. Következtetések.**

1. Témaválasztás indoklása

- 2008-as pénzügyi válság megállította az európai gazdasági növekedést és fejlődést, ill. a NUTS-2 szintű konvergencia folyamatát.
- A V4 országos sajátos szerepet tölthetnének be az EU-ban, miközben W-alakú recesszió alakult ki 2008 után; finanszírozási feltételeik kedvezőtlenebbek!
- Gyorsítás lehetőségének keresése!
Ortodox gazdaságpolitika helyett új utak keresése (ortodoxiától → új monetáris politikáig); új monetáris politika mennyiben járul hozzá a regionális konvergenciához?

Kérdések:

- Hogyan hatott a válság a V4-ek regionális konvergenciájára?
- Hátrányos helyzetű V4 régiók fejlődési üteme gyorsítható-e fiskális és monetáris expanzióval, vagy a kiszorító hatás az erősebb?

2. Szakirodalmi előzmények

1960-as évektől:

- Közeledik-e a rendszerek, az országok és a régiók fejlettségi színvonala egymáshoz?
 - rendszer konvergencia (Kerr, 1962; Meyer et al, 1975)
 - empirikus vizsgálatok
 - U görbe.
 - Jánossy-féle helyreállítási elmélet (Jánossy, 1966)
 - hosszú távú (termelékenység, reálárfolyam, infláció) felzárkózás (Balassa, 1964; Samuelson, 1964).
 - sztochasztikus konvergencia:
$$\log(y_t/y_t^*) = ba_t + (1-b)a_{N_t} - \log(y_t^*)$$
 - dinamikus CGE modellek (C-D függvény):
$$Y_t = A_t K_t^\alpha L_t^{\alpha-1}$$
 - NUZTS-2 szint empirikus vizsgálata (β , σ konvergencia).

2. Szakirodalmi előzmények

Következtetések:

- NUTS-2 szintű konvergencia kimutatható, de a felzárkózás üteme rendkívül alacsony (2 %)!
- A növekedés üteme egyenlőtlen és nem állandó!
- Modellek alapvetően C-D típusok és zártak, a hatásmechanizmusaik figyelmen kívül hagyják, mind a fiskális, mind pedig a monetáris expanzió hatásait!

3. Kutatás módszertana

- **Modell**: bővített C-D függvények:

$$Y_{it} = \beta_0 \cdot i_{it}^{\beta_1} \cdot DEF_{it}^{\beta_2} \cdot K_{it}^{\beta_3} \cdot L_{it}^{\beta_4} \cdot \varepsilon_{it}$$

- Idősorok stacionaritásának vizsgálata (Dickey-Fuller teszt Levin-Lin-Chu változata)
- Empirikus vizsgálat a V4 országok 35 régiójára terjedt ki.

4. Következtetések

a) NUTS-2 szint divergenciája, ill. konvergenciája átrajzolta a régiók pozícióit!

Okok:

- Fogyasztás visszaesése nem csak a periférikus régiókban jelentkezett!
- Kiszorító hatás érvényesülése!
- GDP és GNI közötti különbség!
- Alacsony beruházás!

b) Inflációs célkövető monetáris politika az alacsony kibocsátású régiókat (a fogyasztás visszafogása miatt) jobban érintette, mint a gazdagabbakat (kamat \uparrow beruházás \downarrow \rightarrow fogyasztás \downarrow)!

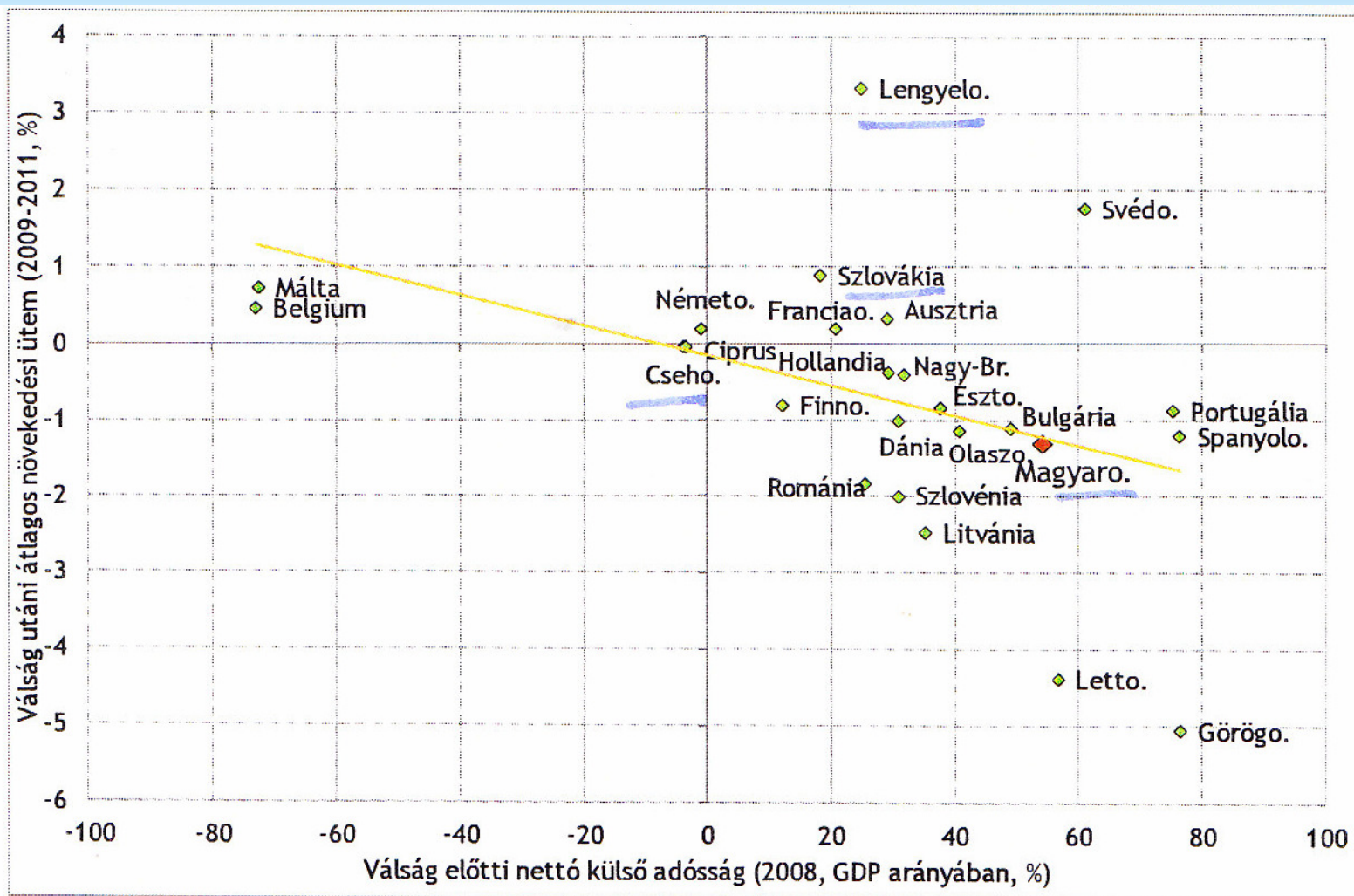
c) A NUTS-2 HDI értékei gyakorlatilag változatlanok!

4. Következtetések

- d) Monetáris lazítás (kamat → infláció → reálkamat → árfolyam) regionális növekedésre, így a konvergenciára gyakorolt hatása 2008 után vált dominánssá!

- e) GDP növekedés nagyobb valószínűséggel indul meg monetáris lazítás (alacsony kamat), mint monetáris szigorítás esetében! Sajátságos hazai probléma, hogy a magyar kamatcsatorna historikusan uneffektív (az elégtelen banki verseny, a forint- és devizahitelek korábbi magas kamatkülönbsége, vállalati- és önkormányzati devizahitel állomány miatt)!

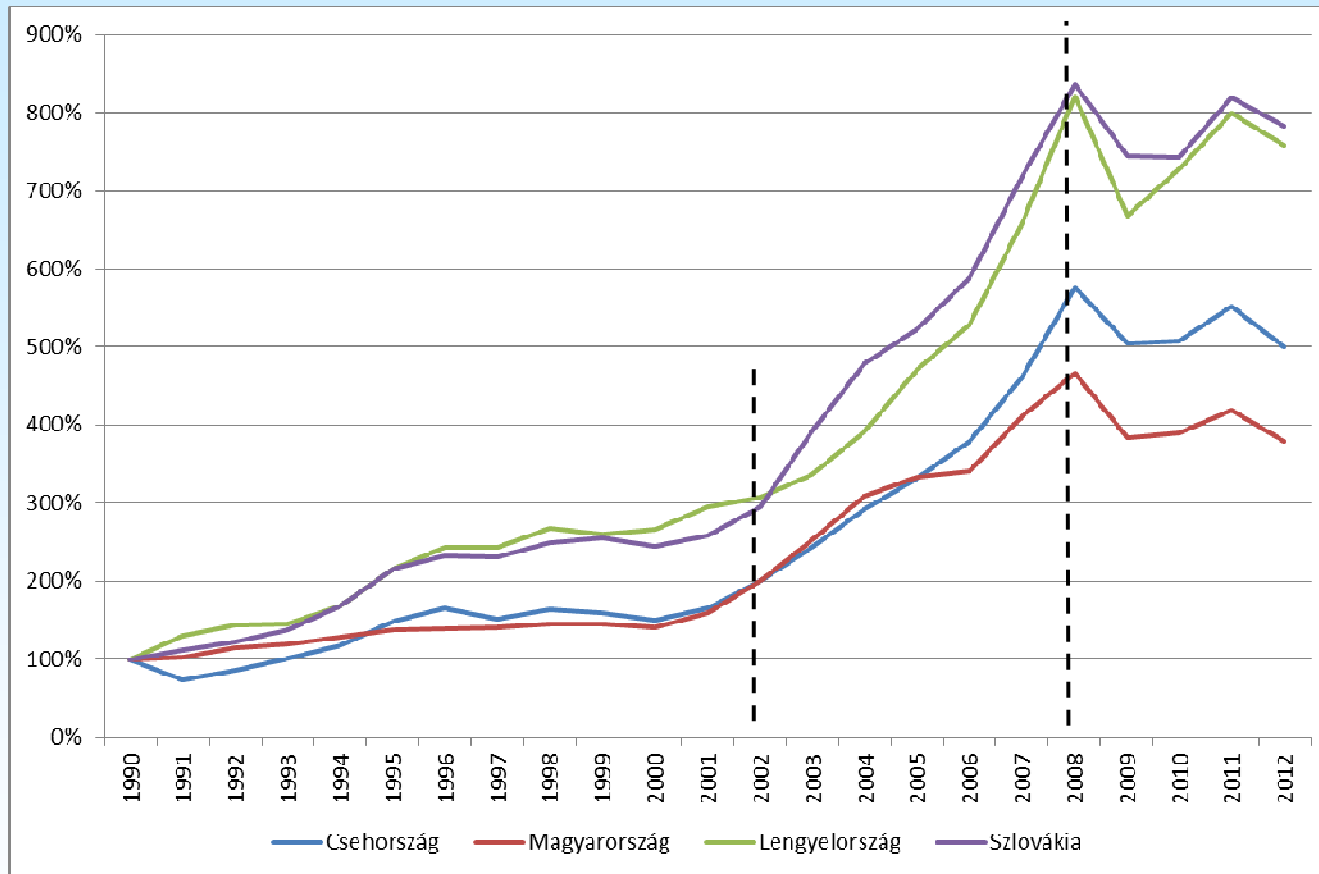
KÖSZÖNÖM A FIGYELMET !

A külső adósság miatti alkalmazkodás alacsonyabb növekedéssel járt együtt

Forrás: ECB

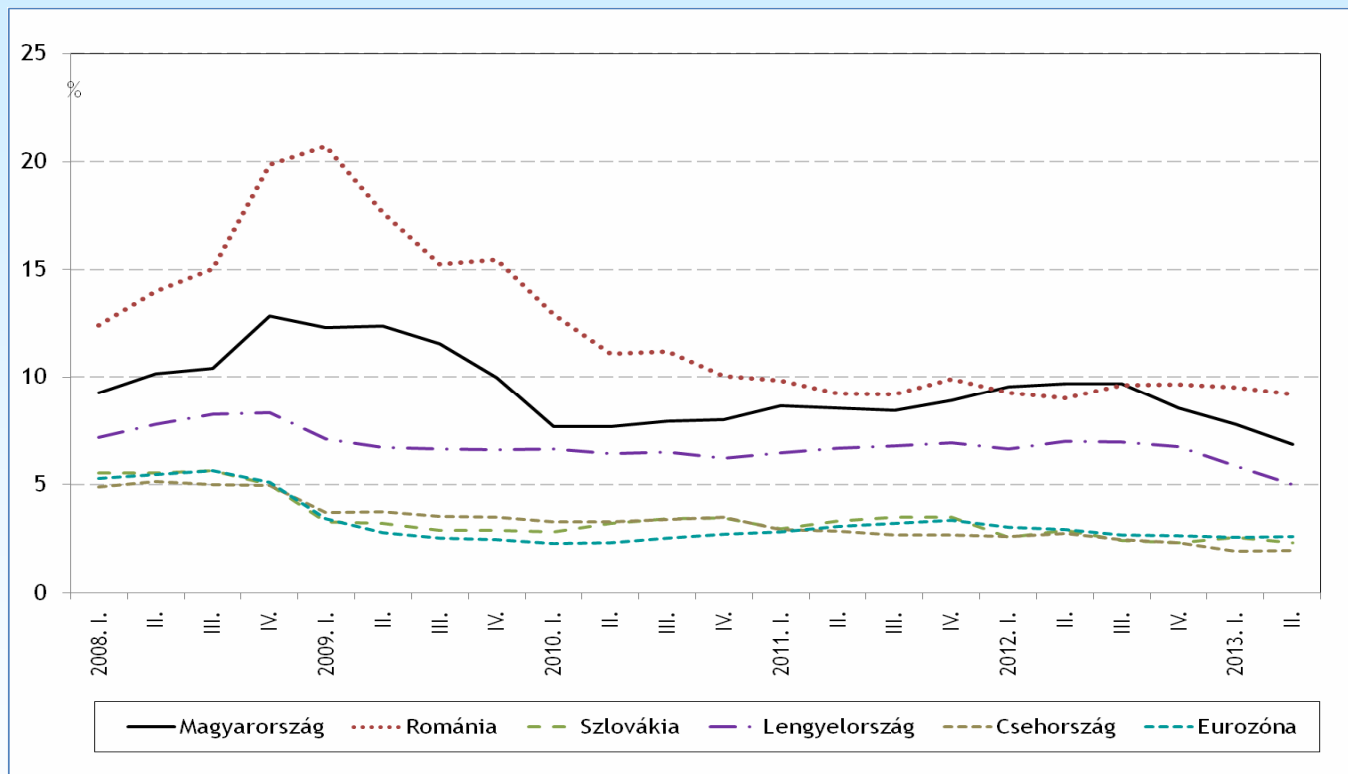
V4-nél W alakú recesszió alakult ki.

A V4 országok GDP-jének változása az 1990-es bázisévhez viszonyítva

Forrás: Saját szerkesztés a World Bank adatai alapján

V4 országok finanszírozási feltételei monetáris lazítással javíthatóak.

Kamat felár alakulása a V4 országokban és az eurozónában

Forrás: MNB

NUTS-2 szint empirikus vizsgálati módszerei

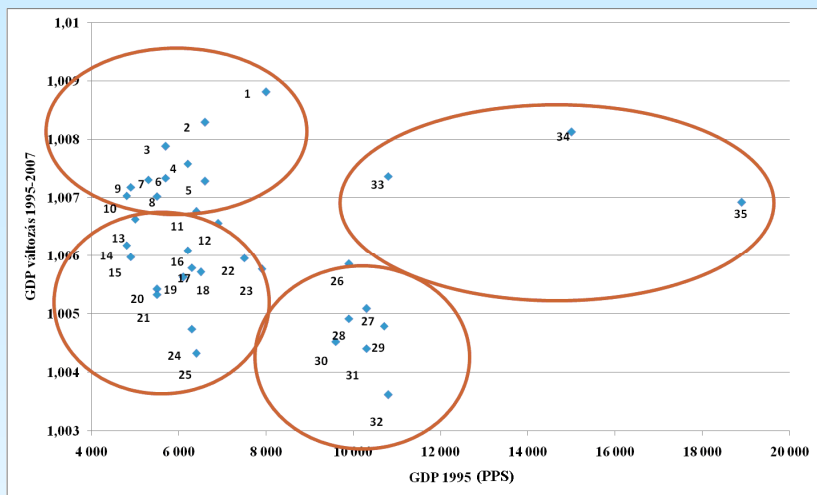
béta konvergencia	abszolút	az elmaradottabb régiók növekedési üteme nagyobb, mint a fejlettebbeké
	relatív (korlátozott)	mennél magasabb adott régióban a GDP, annál kisebb mértékű a növekedés üteme
szigma konvergencia	hosszútávon a régiók közötti fajlagos kibocsátás szóródása csökken	

NUTS-2 régiók β konvergencia vizsgálatának eredményei!

szerző	vizsgált időszak	β -konvergencia
Everdeen et al. (2003)	1977-1996	2,1 % (EU-12)
	1984-1996	1,8 % (NUTS-2)
Badinger et. al. (2004)	1985-1999	6,9 % (NUTS-2)
Fratesi/Rodriguez-Pose (2003)	1989-1999	1,3 % (NUTS-2)
Dall'erba/Le Gallo (2007)	1989-1999	3,55 % (NUTS-2)
Fischer/Stirböck (2004)	1995-2000	1,9 % (NUTS-2)
Paas/Schlitte (2006)	1995-2003	1,4 % (EU-25)
		1,5 % (EU-15)
		0,2 % (EU-15, EU-25)
Eggert et al. (2007)	1995-2003	1,7 % (NUTS-2)
Eckey/Töring/Türck (2006)	1995-2003	4,2 % (NUTS-2)
Türck (2007)	1995-2003	3,7 % (NUTS-2)

Forrás: saját szerkesztés

Perifériális helyzetű régiók száma nő!

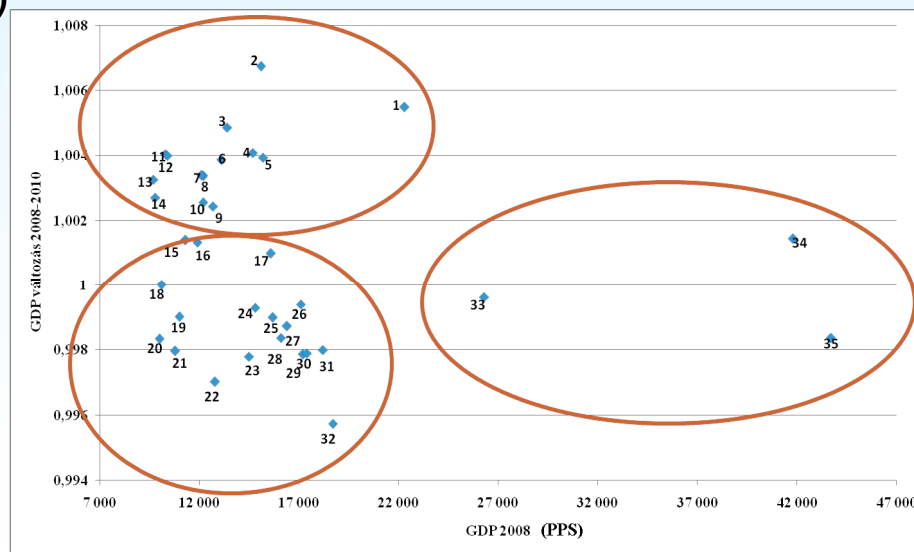

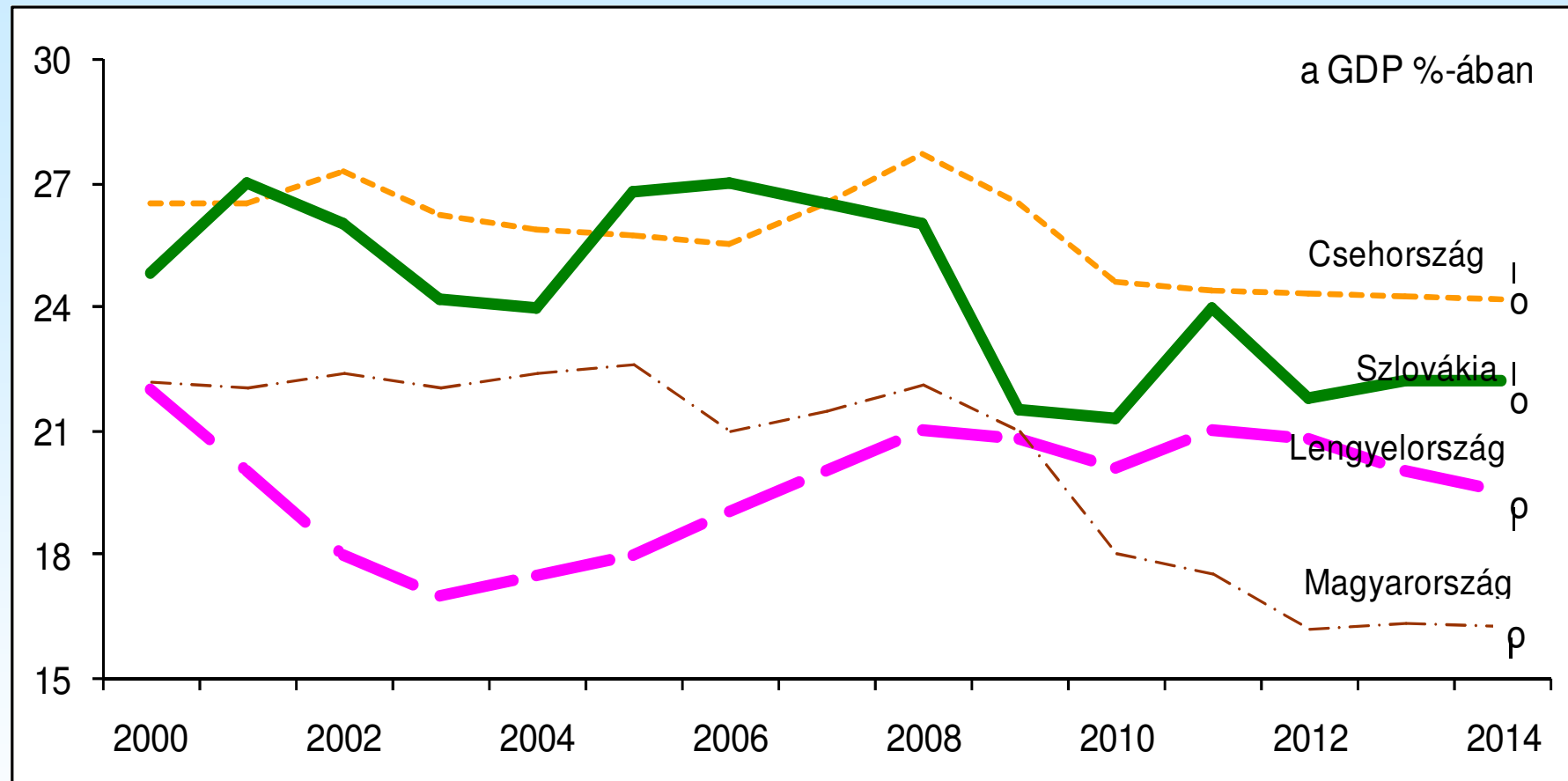
V4 régiók növekedési klaszterei (1995-2007)

Forrás: saját szerkesztés

V4 régiók növekedési klaszterei (2008-2010)

Forrás: saját szerkesztés

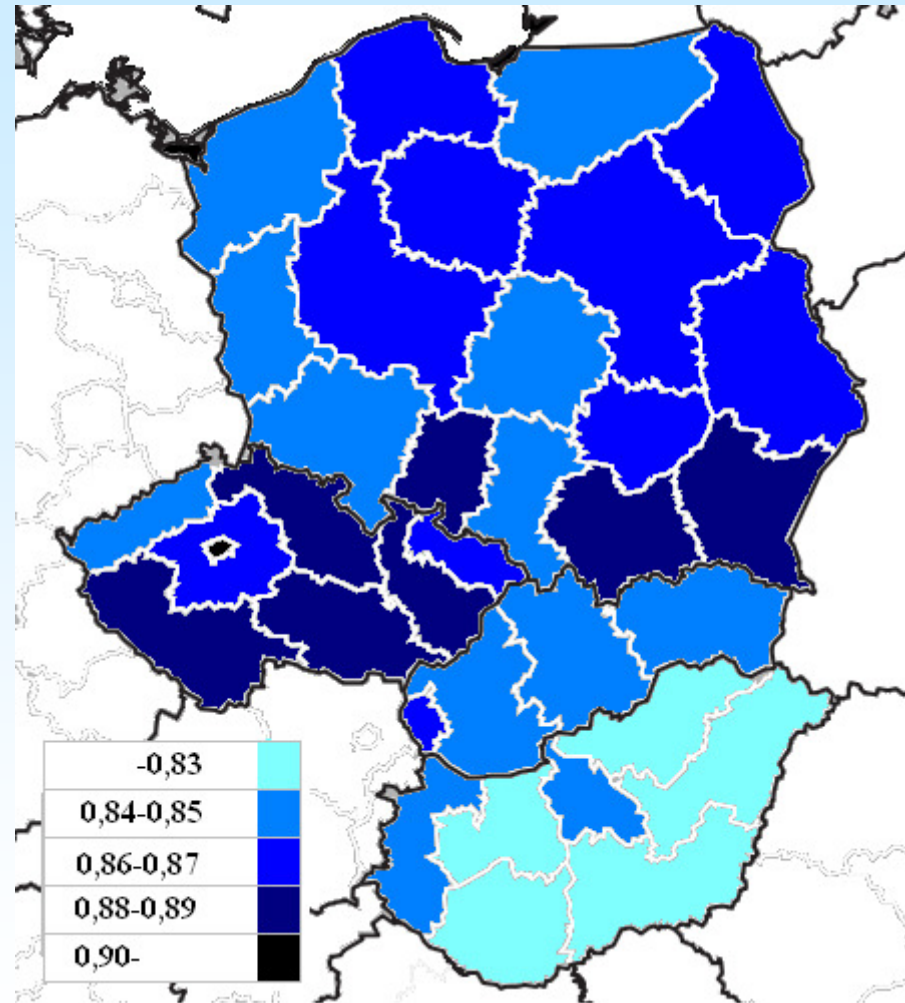

Beruházási ráta a visegrádi országokban

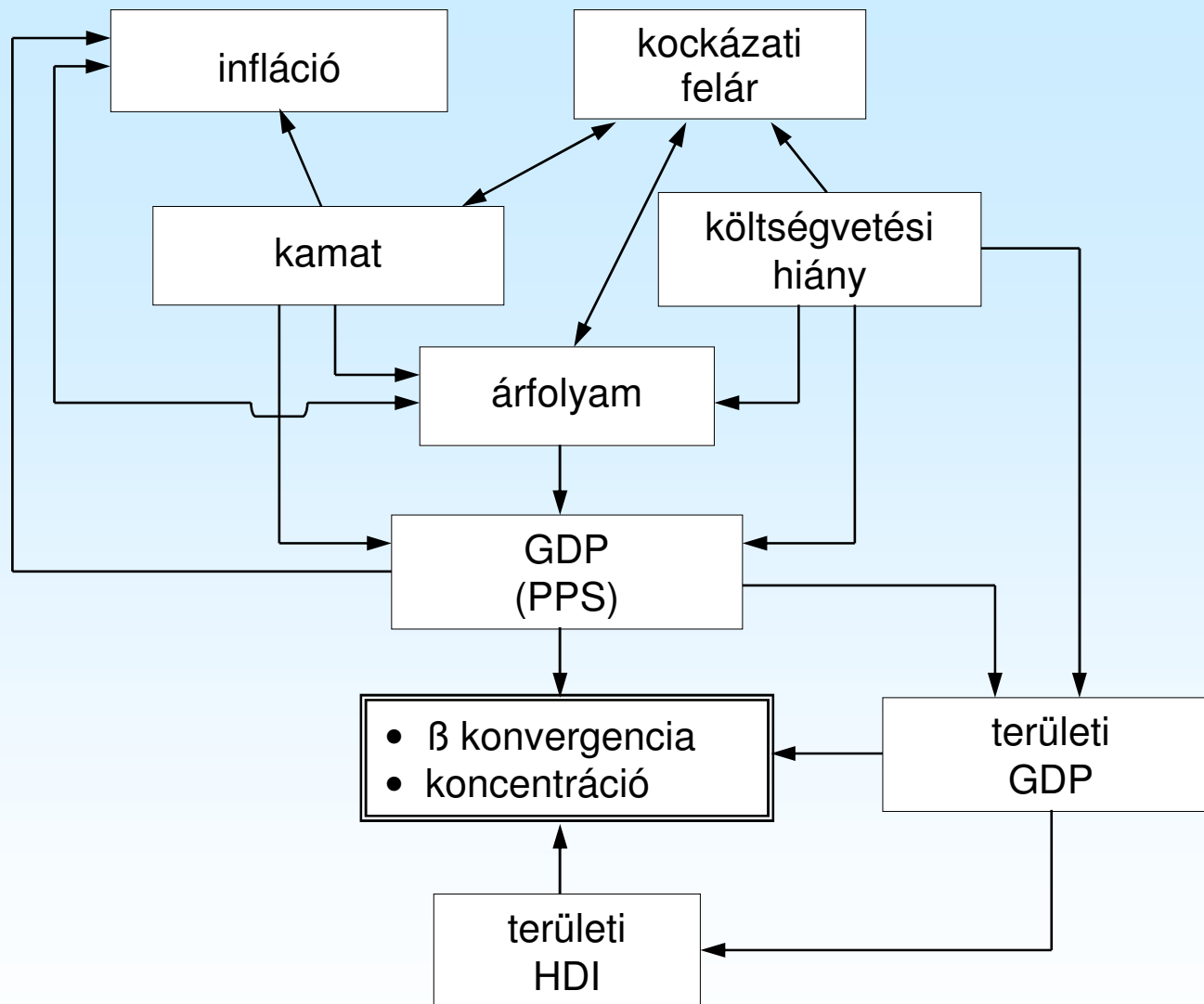
Forrás: Eurostat

HDI várható élettartam komponense (V4) gyakorlatilag változatlan.

Forrás: saját szerkesztés

Vizsgálat logikai modellje

[vissza](#)

Egyidejű divergencia és konvergencia a V4 régióban.

Klaszter	2007 előtt	2008 után
1.	- 0,02844	- 0,06198*
		- 0,04895
2.	0,0134	0,2947*
		0,5337

Forrás: saját számítás

* *ceteris paribus*

[vissza](#)

NUTS-2 régiók GDP/fő (PPS) szóródása nő, a H-H index gyakorlatilag változatlan.

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
szórás	3027,4	3280,6	3431,7	3569,9	3768,6	4065,7	4605,2	4984,3	5301,4	5629,9	6283,8	6732,5	7539,7	7532,8	7316,6	7466,127
koncentrációs index (Hirschman-Herfindahl)	0,03	0,033	0,033	0,033	0,033	0,0332	0,0339	0,0341	0,0344	0,0343	0,0350	0,0351	0,003553	0,03521	0,03518	0,034911

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
szórás	0,0667	0,0709	0,0730	0,0769	0,0795	0,0853	0,0880	0,0949	0,0955	0,0956	0,0966
koncentrációs index (Hirschman-Herfindahl)	0,0290	0,0290	0,0290	0,0291	0,0291	0,0292	0,0292	0,29	0,0293	0,0293	0,029

[vissza](#)